

Jaargang 20 - nr. 2: april-juni 2008

Een uitgave van:

Vlaamse Vereniging voor Familiekunde
regionale afdeling Kempen vzw.

Maatschappelijke zetel: Thierry de Renesselaan 1, 2390 Malle
Nationaal nummer: 877340650 Rekeningnummer: 880-2179571-28

België-Belgique

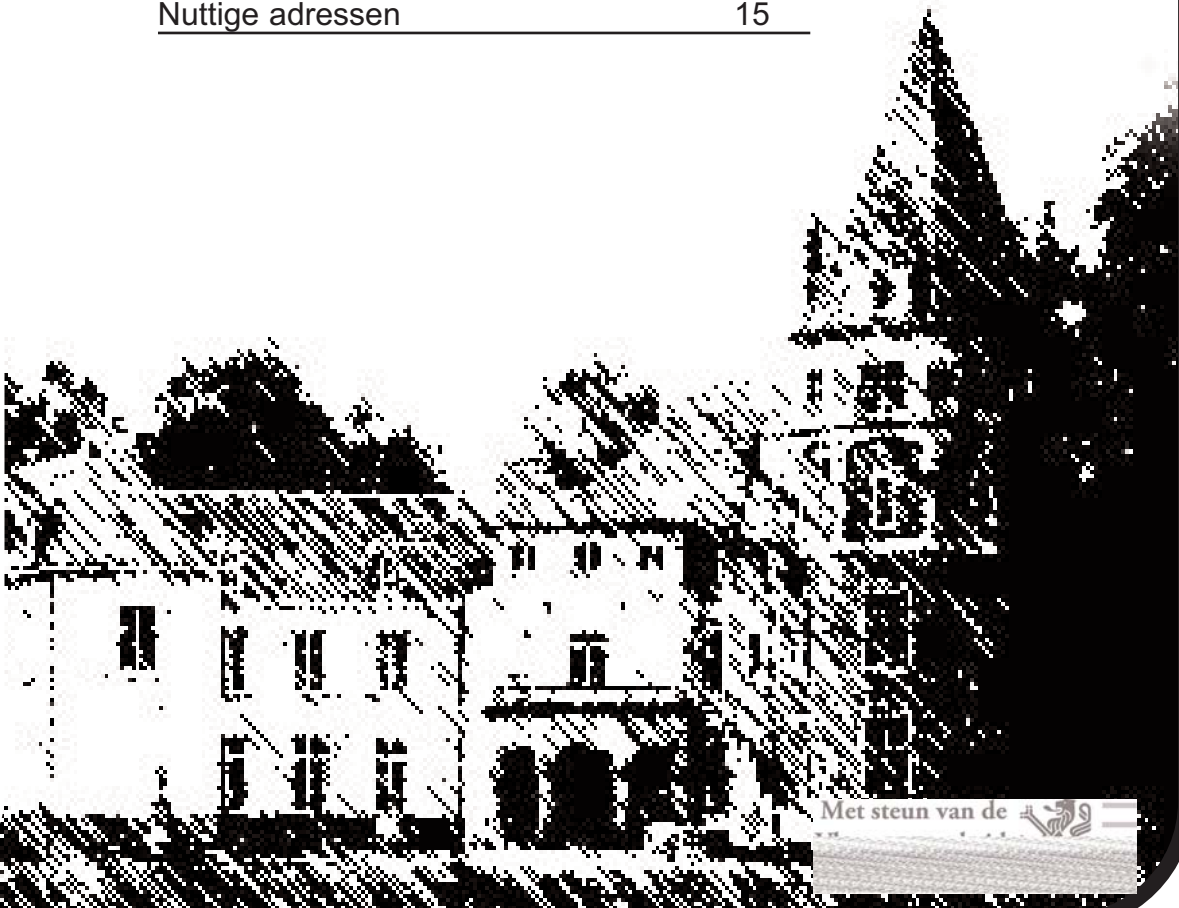
P.B.
2390 Malle

8/4670

In dit nummer:

Editoriaal	3
Voornamen in het Ancien Regime	4
Het Meetboek	5
De Latijnse school in Dessel	6
Mededelingen en kort nieuws	7
Monseigneur Carolus Antonius Florent Simon (1844-1904)	8
Agenda	14
Nuttige adressen	15

Met steun van de

COLOFON

De Kempische Genealoog is een uitgave van de Vlaamse Vereniging voor Familiekunde afdeling Kempen en verschijnt in maart, juni, september en december. Gelieve artikels, advertenties, aankondigingen van activiteiten, ... in te leveren voor de 10de van de maand waarin het blad verschijnt bij:

Victor Bertels, Thierry de Renesselaan,1, 2390 Malle
victor.bertels1@telenet.be

Gelieve alle correspondentie voor VVF-Kempen te zenden naar:

Frans Renaerts, Sint-Jozeflaan 8, 2400 Mol
frans.renaerts@busmail.net

Studiezaal :

Kasteel de Renesse
Lierselei 30, B-2390 Malle (Oostmalle)

Website:

<http://www.vvf-kempen.be>

Bestuursleden:

Voorzitter:

Marc Van den Cloot	Salphensebaan 24, 2390 Malle marc.vandencloot@telenet.be	03/312.26.54
--------------------	---	--------------

Secretaris:

Frans Renaerts	Sint-Jozeflaan 78, 2400 Mol frans.renaerts@busmail.net	014/81.48.27
----------------	---	--------------

Penningmeester:

Victor Bertels	Thierry de Renesselaan 1, 2390 Malle victor.bertels1@telenet.be	03/312.29.89
----------------	--	--------------

Bestuursleden:

Mariette Backs	Wandelweg 4, 2980 Halle-Zoersel Mariette_Backs@hotmail.com	03/383.26.16
Gerard Keysers	Berkenlaan 8, 2275 Poederlee gerardus.keysers@telenet.be	014/88.22.84
Andre Sannen	Achterbos 208, 2400 Mol andre.sannen@scarlet.be	014/31.93.26
Herman Van De Leur	Schorvoortstraat 117, 2300 Turnhout hevdl@skynet.be	014/41.67.46
Johan Van Steen	Berkenlaan 22, 2380 Ravels johan.vansteen@telenet.be	0474/83.72.30
Andre Van Steenberghe	Pastorijstraat 19, 2275 Wechelderzande avsteen@pandora.be	03/383.38.69
Jan Winten	Tempelstraat 10 2340 Beerse winten.jan@skynet.be	014/61.21.26

EDITORIAAL

Een vereniging dankt zijn goede werking dikwijls aan een beperkt aantal vrijwilligers die zich volledig inzetten. Gelukkig hebben wij in onze vereniging dit potentieel voorhanden. Maar... een vereniging blijft enkel bestaan als ze ook voldoende leden heeft en bovendien ook nog respons krijgt van die leden.

Onze ervaringen inzake dit laatste punt zijn enigszins tegenstrijdig. Enerzijds zien we dat het aantal leden in onze regio het laatste jaar wat teruggelopen is. Daarmee volgen we de nationale trend. Deze tendens is echter in strijd met wat wij in het algemeen vaststellen, namelijk dat al maar meer mensen geïnteresseerd zijn in familiekunde. De veelvuldigheid van gegevens op het internet zullen hier zeker meespelen. Toch zijn wij er van overtuigd dat onze bibliotheke(n) een grote toegevoegde waarde hebben, zeker voor wie zich niet beperkt tot een "graatgenealogie". Anderzijds stellen we vast dat steeds meer van de leden een beroep op ons doen voor informatie of dat zij een bezoek brengen aan onze bibliotheek in het Kasteel de Renesse.

Een jaar of twee geleden kregen we regelmatig dezelfde mensen over de vloer. Het voorbije jaar komen we alsmaar meer nieuwe gezichten tegen en krijgen we heel wat e-mail correspondentie om informatie. Dat geeft ons toch enige voldoening en duidt er op dat we een toegevoegde waarde bieden aan de familievorsers uit onze regio.

Een nationaal gestructureerde vereniging als de Vlaamse vereniging voor Familiekunde kent zo haar moeilijkheden om genealogische gegevens zo breed mogelijk aan de man te brengen. Veelal moeten de leden enkel in hun regio op zoek gaan naar hun voorouders en hebben ze geen boodschap aan gegevens uit verder afgelegen gebieden.

Voor een groot deel wordt aan dit euvel verholpen door onze "Kempische Genealoog." Onze publicatie, die overigens als een gratis bijlage bij de nationale "Vlaamse Stam" mag beschouwd worden, probeert zoveel mogelijk nieuws en informatie uit uw regio te publiceren. Maar ook hier zijn wij gedwongen om te kiezen... uit de Noorderkempen, Zuiderkempen, het Turnhoutse of nog uit een andere gemeente of streek?

Het opzet van de Kempische Genealoog is om in elke publicatie een uitgebreid artikel te publiceren dat genealogisch van belang is voor de gehele regio. Dit belang kan zowel slaan op het algemene van de genealogie als op specifieke families en/of op geschiedkundige feiten die in de loop der jaren in de regio hebben plaats gevonden.

Het spreekt vanzelf dat het redactieteam geen onuitputtelijke bron van inspiratie is en wij zouden hier dan ook een oproep willen doen aan de lezers van dit blad: indien u meent een interessante bijdrage te kunnen leveren in de vorm van een artikel voor de Kempische Genealoog, neem dan contact met ons op. De oproep die wij vroeger deden om gegevens of bijdragen te schenken aan onze verzamelingen of bibliotheek werden vlot beantwoord. Hopelijk krijgt ook deze oproep enige weerklank zodat wij "ons" tijdschrift op een lezenswaardig peil kunnen houden.

Wij wensen al onze lezers een prettige en zonnige vakantie

Victor Bertels

VOORNAMEN IN HET ANCIEN REGIME

Niet alleen bij familienamen komen we in het ancien regime een verschillende schrijfwijze tegen, ook bij de voornamen is er soms nogal eens verwarring tussen de “roepnaam”, naam waarmee iemand wordt aangesproken, en de voornaam zoals die officieel opgetekend staat in de burgerlijke stand of in de parochieregisters.

In de Franse periode werd bovendien de Frans-talige schrijfwijze van de voornamen gehanteerd in de officiële akten, en in de 19de en 20ste eeuw verder gebruikt. Zo werd bijvoorbeeld:

Jacobus	Jacques
Jan, Joannes	Jean
Karel, Carolus	Charles
Petrus	Pierre
...	

In het ancien regime hadden we dan weer het verschil tussen de kerkelijke bronnen (parochieregisters) die in veel gevallen de Latijnse (heiligen-)naam weergeven, en de burgerlijke bronnen (verkoopakten, staten van goed, inventarissen van sterfhuizen, borgbrieven e.d.) die de Nederlandstalige vorm en/of de roepnaam weergeven.

Voor de pastoors was het van belang Latijnse namen op te sporen. Immers een voornaam moest volgens de Kerk voorkomen op de heiligenkalender. Voorbeelden hiervan zijn:

Egidius	Dilis
Hieronimus	Jerome
Judocus	Joos
Heylwigis of Magdalena	Helena
Gualterus	Walterus
Guilielmus	Wilhelmus
Jacomina	Jacoba
Rumoldus	Rombout
Theodorus	Dirk
...	

Het komt dan ook meermaals voor dat de pastoor niet altijd dezelfde voornaam noteert bij dezelfde persoon. Wij stellen zelf vast dat in de parochieregisters van Turnhout, voor dezelfde persoon de voornaam Elisabeth en Isabella of

Josephus en Judocus dooreen worden gebruikt. Voorbeeld 1: Cornelius Costers gehuwd met Elisabeth Franck: zijn vrouw wordt bij de geboorte van één van hun drie kinderen Isabella genoemd.(1706-1712)

Voorbeeld 2: Bij een doop van een van de kinderen van Josephus Denijs en Joanna Maria Van Laer, wordt de vader aangeduid met de voornaam Judocus(1703-1708)

Daarbij komt nog dat heel wat streken hun eigen “verbasterde” voornamen gebruiken in de omgangstaal maar ook in de schepen- of andere akten. Voorbeelden daarvan zijn o.a.

Jenneken	Joanna
Heylken	Helena
Maeyken	Maria
Beyken	Barbara
Goris	Gregorius, Georgius
...	

Liesbeth, Lysbeth en Belle kunnen zowel Elisabeth als Isabella betekenen.

In een artikel van Ronny Debbaut “Voornamenverwarring”, verschenen in Vlaamse stam, jg 29, nr3 van 1993 lezen we het volgende: *“De meest voorkomende verwarring is wel die tussen Judocus (Joos) en Josephus (Jozef). De oude Vlaamse voornaam Joos of Joost genoot een grote populariteit. Gezaghebbende naamkundigen zijn het erover eens, dat Joos de verkorting is van Judocus of Jodocus. Zo vertelt Maarten van Nierop (in “Wat schuilt er in een naam?”, Heidelberg, Hasselt, 1968, p.84-85) dat het om een Keltische naam gaat “Judoc”, die zoveel als “strijder” betekent. De Heilige Jodocus was een Bretoense edelman (+669) die in Picardië een abdij “Sint-Joost-aan-zee” stichtte (Saint-Josse-sur-mer). Ook in Vlaanderen werd deze heilige geëerd. Denk maar aan Sint-Joost-ten-Noode bij Brussel.”*

In de middeleeuwen kwam de naam Jozef slechts heel zelden voor. De heilige Jozef werd in de middeleeuwen ook niet vereerd. Hierover verteld Dr De Brabandere het volgende: “De

zeldzaamheid van de voornaam Jozef ligt aan de heilige Jozef zelf, die de hele middeleeuwen door als heilige eenvoudig genegeerd werd. Zo is er ons geen enkele oude Sint-Jozefskerk bekend. Onze Sint-Jozefkerken zijn meestal 19de-eeuwse, neogotische kerken. Waarom Sint Jozef toen nog niet vereerd werd, kunnen we moeilijk achterhalen. Misschien stond de middeleeuwer wel enigszins achterdochtig tegenover de omstreden positie van Jozef als man van de maagd Maria (...).”

De voorbeelden hierboven tonen aan dat we bij het zoeken naar onze voorouders niet alleen rekening moeten houden met afwijkende schrijfwijze van de familienamen, maar dat er ook verwarring kan ontstaan bij de voornamen. De lijst met voornamen die hierboven opgegeven werden kunnen heel waarschijnlijk nog uitgebreid worden.

Victor Bertels

In 1621 kreeg Sint-Jozef van paus Gregorius XV een feestdag op 19 maart, in 1729 werd hij in de litanie van alle heiligen opgenomen. In 1870 werd hij door paus Pius IX tot patroon van de Kerk uitgeroepen ...(uit : Van voornaam tot achternaam p. 141-142)

HET MEETBOEK

Een zeer interessante bron voor het opzoeken van eventuele bezittingen van onze voorouders in het ancien regime is het “Meetboek”(1). Wat voor ons nu het “kadaster” is, was voor onze voorzaten van voor de Franse Revolutie, het “Meetboek”.

Op de huidige kadasterkaarten worden de betrokken percelen nu door een nummer aangegeven. In het ancien regime alleen maar door de benaming en hun oppervlakte. Om de juiste ligging te bepalen werden steeds de boordegenaars opgegeven in de akte, dwz. men bepaalde de grenzen van het perceel door aan te geven als volgt: Palende noord palende oost..... palende zuid..... palende west.....

De oppervlakte was, zoals nu nog gebruikelijk, “luttel min of te meer” of wel “sonder de juiste maete te moeten presteeren”. Het kwam destijds niet zo nauw: een halve “roei” min of meer was geen uitzondering. Nu zijn er rechtszaken over één vierkante meter!

Naast de aangehaalde vermeldingen treffen we in het meetboek ook de grondeigenaar en de gebruiker aan. Vermits de “aanpalers” ook genoemd werden kunnen we hier een aantal namen noteren.

De eigendommen veranderden ook in die periode regelmatig van eigenaar en het was dus nodig om de gegevens jaarlijks bij te werken, en te wijzigen waar nodig. In het meetboek treffen we dus naast de eigenaar en gebruiker eventueel ook doorgehaalde vroegere eigenaars of huurders aan.

Het meetboek was erg belangrijk want het lag aan de basis van de “zettingen” en de “penningenheffingen”.

John Pas

(1) In onze bibliotheek hebben wij een cd met grondgegevens over de gemeente Mol, met o.a. het meetboek van 1623 in Mol. Deze cd werd ons geschonken door John Pas.

DE LATIJNSE SCHOOL IN DESSEL

Zomin we kunnen zeggen wanneer de Latijnse school te Dessel ontstaan is, zomin weten we wanneer er voor het eerst internen te Dessel aanwezig zijn.

Een eerste aanwijzing vinden we in het register van overlijden: 'de 20 juli 1689 overlijdt te Dessel student Adrianus de Roij uit Tilburg.' De meeste gegevens bereiken ons uit een handschrift in het kerkarchief te Dessel, getiteld : "*aengaende de studenden bij mij inwonende*". Het is een huishoudelijke boekhouding voor de afbetalingen van tafelkosten van de studenten. Gelukkig is er bij genoteerd het schooljaar en de plaats van herkomst. (in het artikel wordt het schooljaar spijtig genoeg niet vermeld). Voorbeeld: "*Hebbe aenghenomen eene student met naeme Franciskus Sloomans uit Wilrijck voor de somme van hondert thien gulde enen ducaton sonder afcortinghe der vacanties, is bij komen wonen de 15 8ber 1735*"

We citeren de namen van de leerlingen met hun woonplaats:

Joannes Cornelius Pesthen, de gebroeders Jacobus en Petrus Vooghden en Adrianus van de Leur: alle vier uit Zevenbergen
Adrianus Pruijboom en Wilhelmus Schauw: beiden uit Oud Gastel
Van Veldteken uit Hooge Zwaluwe
Rooikens uit Oorschot
De gebroeders Lury uit Bergen op Zoom
Van de Ven uit 's Hertogenbosch
Dat zijn dus elf leerlingen uit Noord-Brabant

Uit Wilrijk:

Franciscus Sloomans

Uit Antwerpen:

Jacobus Librechts

Guilielmus Willemsen

Mertens

Guilielmus Geerts

Van den Ende

Joannes Franciscus Vermaelen

Carolus de Moor

Franciscus Laurijssen

Clé

Neel

Petrus Andreas Sledden
de gebroeders de Keesthieters
Schoofs

Joannes Baptista van Meersen
De Wael

Joannes Baptista Verdussen

P. Jossaert

Van Vooren

Petrus Weyts

Antonius Dirckx

Joannes Peir

Uit Borgerhout:

Franciscus De Coster

In totaal vierentwintig leerlingen uit Antwerpen en omgeving.

Uit Sinaai:

Martinus Verberckmoes en Ferdinand
Eijermans

Uit Kruibeke:

Josephus Blijweert en Adrianus de
Vrede

Uit Erps:

Godefridus van Campfort

Uit Mechelen:

David van Goorlaeken

Uit Brussel :

Van de Voorden

Uit Leuven:

Peeters en Joannes Franciscus Wirickx

Uit Opdorp:

Van den Beemden

Uit Saventhem:

Andreas Vermeeren

Verder nog zes personen van wie de woonplaats niet te bepalen is, met name: Guilielmus Moens, Joannes Westerlinckx, Famaeijn, Nicolaes van Nieuwenhoven, Adrianus de Vet en Baptist Lyssens. Ten slotte één leerling uit de geburen: Petrus Robert uit Turnhout.

In de titel van het handschrift heet het " bij mij inwoneende". Wie was die mij? Tweemaal vonden we een naamtekening "V. Van Gool". Valerius Van Gool, geboren te Dessel, was van 1724 tot 1731 kapelaan-rector, maar in het resolutieboek (gemeentearchief) zegt men dat Van

Gool verhuisd is (dit was in 1755). Het handschrift gaat door tot 1758 met eenzelfde geschrift.

Het schoolgeld bedroeg jaarlijks 4 gulden. Studenten van dialectica : een pattacon alle drie maanden. Het kostgeld bedroeg in 1735 jaarlijks 110 gld courant en eenen duccaton. De aankomst van de studenten in Dessel heeft gewoonlijk plaats in october. Twee komen op 22 februari en 6 maart "om den dialectia te schrijven" Dit was met het paasverlof.

Niettegenstaande het programma zes leerjaren omvatte is er slechts één student die zes jaar blijft, drie blijven vijf jaar, acht blijven vier jaar, tien blijven drie jaar, elf blijven twee jaar en achttien slechts één jaar of minder. Het studentenkosthuis telde maximum twaalf kostgangers.

Als besluit kunnen we nog zeggen: nooit was er op eenzelfde moment meer dan één leraar werkzaam aan de school. Toch heeft het kleine dorp Dessel gedurende deze periode een niet onaardig getal studenten lichamelijk en geestelijk gevoed.

Latere scholen

Waar de eerste jongensschool gevestigd was weten we niet. Op het einde van de 18de eeuw werd de huidige pastorij gebouwd. In één zaal van dit gebouw was de lagere school, in de andere zaal de Latijnse school.

In het begin van de 19de eeuw werd het eerste gemeentehuis gebouwd op de Markt, met een

lokaal bestemd voor school. Rond 1850 wordt een school met twee klassen gebouwd waar heden (1946) het gemeentehuis staat. In 1926 een nieuwe school met 7 klaslokalen in de Lorzestraat.

In 1726 werd een meisjesschool gesticht door pastoor Wuydts. Het lokaal van deze school bevond zich recht tegenover de pastorij, nu Kerkhofweg. In 1789 werd een gemeentelijke meisjesschool opgericht en hiervoor twee klaslokalen gebouwd in de Pastorijstraat.

Leerkrachten

Gedurende de schoolstrijd (1870) deed Laurent Bongaerts klas voor de Katholieke jongens en Marie Rosa (bijgenaamd Mookes Mieke) voor de meisjes. Voor de liberalen : Rosalia Ooms (Bonnes Roos).

Ferdinand Bongaerts, geboren op 30 oktober 1834, na hulponderwijzer geweest te zijn te Schoten in 1856 en Willebroek in 1857, wordt te Dessel benoemd op 14 november 1860. Hij gaf zijn ontslag op 17 oktober 1882 en vestigt zich als orgellist in Geel. Zijn opvolger is Edmond Becquaert. Hij kwam van Loozen onder Bocholt, hij neemt op 23 april 1883 ontslag en Tournier uit Exel wordt op 5 mei 1883 benoemd.

"Dit artikel werd overgenomen uit het archief van Elisa Nijs, in ons bezit, en is vermoedelijk van de hand van J. Goots. Het zou gepubliceerd zijn in het tijdschrift "Zuiderkempem" jaargang 15, 1946" (Victor Bertels).

MEDEDELINGEN EN KORT NIEUWS

In tegenstelling tot de aankondiging op onze website, moeten wij u meedelen dat de "Zuid-Brabantdag" die voorzien was voor 27 september 2008 in het Provinciaal Vormingscentrum te Oostmalle, niet zal doorgaan. Omdat de NGV (Nederlandse Genealogische vereniging) op die dag een nationale viering gepland heeft, kunnen de gevraagde afdelingen van Noord-Brabant bij

ons niet aanwezig zijn en zijn wij genoodzaakt deze dag te verplaatsen naar februari van 2009. Wij houden u verder op de hoogte van de juiste datum.

De door ons ingerichte cursus te Oud-Turnhout in de maanden april en mei kende een behoorlijke opkomst. Achttien cursisten schreven zich in voor de zesdelige lessenreeks. Na de reeks

werd een gezamenlijk bezoek gebracht aan het VVF-centrum in Merksem om de cursisten kennis te laten maken met de enorme schat aan gegevens waarover ons nationaal centrum beschikt. Het bestuur dankt de deelnemers voor hun deelname en hun positieve reacties.

Onze bibliotheek breidt zich steeds verder uit. Ons doel is de gegevens over de periode van de burgerlijke stand wat meer uit te breiden. Van de gemeenten Geel en Herenthout beschikken we nu over gegevens tot 1920, Westerlo en Herentals volgen kortelings.

De bewerking van de PR van Turnhout slopen nog steeds heel wat van onze vrije tijd op. Momenteel zijn de gezinssamenstellingen voltooid van 1700 tot 1807. De huwelijken van 1610 tot 1814 en een groot deel van de begrafenis is ook reeds geregistreerd. In september zullen deze gegevens zowel in onze bibliotheek als in het Stadsarchief van Turnhout beschikbaar zijn.

De familie Van Autenboer bezorgde ons al de jaargangen van Vlaamse Stam verzameld door

onze overleden voorzitter. Hiermee hebben wij onze collectie kunnen vervolledigen en zijn wij vanaf heden in het bezit van alle jaargangen vanaf jaargang 1, dwz van 1965 tot heden.

Schenkingen

Volgende leden en sympathisanten bezorgden ons heel wat gegevens of documentatie:

-Rony Crols, Vosselaar: jaargangen Vlaamse Stam;

-Marianne Smet, Turnhout: bidprentjes;

-José Hendrickx: rouwbrieven, bidprentjes en CD met genealogische gegevens van diverse Kempense gemeenten;

-Jan Winten: CD Gendalim -met genealogische gegevens uit het Limburgse;

-Frans Coojmans: rouwbrieven en bidprentjes

-Ludovicus Naets: 40 jaargangen van L'Intermédiaire, de Franstalige tegenhanger van onze Vlaamse Stam en 16 jaargangen van Heemkundig Tijdschrift "Ons Dorp" van Wiekvorst.

MONSEIGNEUR CAROLUS ANTONIUS FLORENT SIMON (1844-1904)

Een onbekende Geelse Monsignori Deel 1

De geboorte van Monseigneur Simon

Deze onbekende en vergeten Gelenaar heeft in zijn leven misschien maar éénmaal pech gehad en dat was ... geboren worden in een godvergeten klein provincienest in de Kempen. Immers vanuit de nieuwe Belgische staatsstructuur in de jaren 1840 (België die nog maar een decennium bestond) stelde Geel weinig voor en was deze streek een achtergebleven of te ontwikkelen gebied.

De staat stuurde, met de Franse revolutie en Napoleon als voorbeeld, zijn functionarissen van onder de huidige taalgrens naar dit te "koloniseren" land. Zowel bestuurlijk als technisch, commercieel als sociaal, was er werk aan de winkel voor (ondernemende?) knapen die ginds de plaatselijke bevolking beschaving en een "savoir

vivre" konden bijbrengen. Tezelfdertijd begon zich -misschien met het beeld van de "poorters" uit het "ancien régime" als voorbeeld- een trend verder door te zetten om vanuit het platteland, vooral via handel en zaken in de groot- of kleinstad zijn levensomstandigheden te verbeteren.

Monseigneur Simon is in 1844 in zulk milieu in Geel geboren. Zijn ouders en grootouders hadden geen enkele binding met de sinds eeuwen "gevestigde" waarden in Geel. Langs vaders kant was de inwijking ogenblikkelijk terwijl de familie van moeder ook nog maar sinds de tweede helft van de achttiende eeuw zich in Geel "gesetteld" had.

Hier vinden we de families Smedt en Lauwers die sinds het midden van 18de eeuw via handel en kleine nijverheid (o.a. huidvetten) in Geel hun

Foto 1: Monseigneur Carolus Antonius Florent Simon

kost goed verdienen en via hun kinderen toch eens een relatie en huwelijk aanknoopten met een oudere Geelse familie, die gewoonlijk maar landbouwrechten en -eigendommen te bieden en te verdedigen had. Grosso modo bleven zij meestal in hun eigen burgerlijk milieu rondtoeren en kunnen we dit gerust als het 19de eeuws milieu van de Geelse liberalen voorstellen. Immers de families Smedt, Lauwers, Coveliers, Bulckens e.a. waren in de tweede helft van de 19e eeuw notoire liberalen.

In dit milieu wordt op 7 november 1844 om 4 uur 's morgens in de omgeving van de St. Amandskerk Florent Simon geboren als vierde kind in het gezin Petrus Simon en Maria Lauwers. De kleine Simon wordt ingeschreven in de burgerlijke stand en gedoopt als Carolus Antonius Florentinus Simon. Maar hij zal de langste tijd van zijn zestigjarig leven officieel Charles Antoine Florent Simon genoemd worden. Op het Geelse college gebruikte men voor de elfjarige in de "classe préparatoire" (evenals voor alle andere jongens) officieel reeds de Franse terminologie.

Ook zijn roepnaam was ook iets twijfelachtig omdat graaf de Broqueville in een persoonlijke mededeling sprak dat hij in Postel in familiekring "Charles" genoemd werd. Daartegenover schrijft en tekent hij zelf in zijn latere leven in officieuze stukken als "Florent". Trouwens zijn neef en petekind, Florent van Roie, de zoon van zijn jongste zus Aline, wordt extra bedacht bij de verdeling van de erfenis. Hier verder zullen we hem voortaan "C.A.F. Simon" noemen.

De eerste sporen van het geslacht Simon vinden we terug in het Haspengouwse dorp Attenhoven. In de zeventiende eeuw vinden we in deze gemeente al huwelijken -en natuurlijk ook geboorten en overlijdens- waarin de naam Ulens voorkomt. In totaal zijn er vóór 1795 tweeëntwintig huwelijken gekend waarbij een Ulens huwt.

Zo is het op 13 september 1792 de beurt aan de 21-jarige Barbe Ulens om in het huwelijk te treden met Antoine Simon. Voor dit huwelijk komt

men de naam Simon in Attenhoven niet tegen. Na zes maanden is er al een zoontje. Dan volgt het jaar daarop een meisje. Begin 1797 opnieuw een zoon en vervolgens twee meisjes. Ondertussen zijn we reeds in de Franse tijd gekomen en na de republikeinse kalender worden er nog twee zonen geboren in 1807 en in 1809.

Pierre wordt als jongste kind geboren op 23 maart 1809. Vader Antoine wordt in de geboorteakte van zijn jongste omschreven als "journalier" (dagloner) terwijl de geboorteakte van zijn vorig kind 15 maanden vroeger hem het beroep toedicht van "receveur des droits réunis" (ontvanger der indirecte belastingen). Mogelijk speelt dit beroep wel een rol in het verdere leven van Petrus (Pierre) Simon, vader van C.A.F., want vanaf 1838 kunnen we hem volgen als beambte bij het ministerie van financiën, eerst als landmeter van het kadaster, daarna als ontvanger van de directe belastingen en accijnzen. Het is trouwens terwille van die functies in het ministerie dat Petrus Simon de helft van zijn leven door Vlaanderen zwerft.

Op 15 september 1838 huwt de 29-jarige landmeter van het kadaster Petrus Simon op het Geelse gemeentehuis met de acht jaar jongere Maria Lauwers. Getuigen bij dit huwelijk waren

oom Carolus Smedt, huidvetter en winkelier; politiecommissaris Vijgen, dokter Vannitsen en Louis Ledouble. Zijn echtgenote Maria Lauwers is te Geel geboren op 23 maart 1817 als oudste kind in het gezin Antonius Lauwers, winkelier en Anna Catharina Smedt.

Ze gaan wonen in het hoekhuis van de woning die in de jaren 1600 de Sleutel heette en later opgedeeld werd in vier delen. Petrus Simon woonde in het derde deel van het hoekhuis, ten Noorden van de kerk.

In het gezin werden tien kinderen geboren:

1. Op 22 november 1840 wordt het eerste kind Catharina Antoinetta Pelagia geboren. Na anderhalf jaar zou dit kind op 5 mei 1842 sterven;
2. Op 25 november 1841 zag Maria Ludovica Melania het levenslicht;
3. Op 31 mei 1843 wordt Maria Eleonora Palmira geboren die ook na anderhalf jaar, op 29 december 1844 zou overlijden;
4. Twee maanden voordien, op 7 november 1844, wordt nu een eerste zoon geboren die men **Carolus Antonius Florentinus** noemde en die als peter oom Carolus Smedt had en als meter Joanna Smedt;

5. Op 5 maart 1846 wordt opnieuw een meisje, Eleonora Sidonia, geboren.
6. Op 10 december 1847 wordt een tweede zoon geboren, Theodorus Augustus Eugenius.
7. Op 6 februari 1849 wordt een derde zoon Julius Amandus Edmondus Simon geboren die echter ook na anderhalf jaar op 22 juli 1850 zal overlijden.
8. Na een rustpauze van 3 jaren wordt er op 3 april 1852 opnieuw een zoon geboren Richardus Petrus Julius Simon.
9. Op 14 juni 1853 is het de beurt aan een vijfde zoon Jacobus Albertus Constantinus Simon
10. Uiteindelijk zal op 28 september 1855 te Geel de laatste dochter geboren worden die Maria Catharina Alina genoemd wordt.

Een job hebben aan de staat was ook in de 19de eeuw een duidelijke bestaanszekerheid. De eventuele overplaatsingen en verhuizingen moest men er "maar" bijnemen. Ook dit lot was het gezin Petrus Simon - Maria Lauwers beschoren. Gedurende de gehele actieve periode dat vader deel uitmaakte van het ministerie van financiën zouden ze her en der in Vlaanderen vertoeven.

Eerst was dat in Geel waar alle kinderen geboren werden. Na de laatste geboorte vertrekt het gezin einde 1856 naar Mechelen om reeds in 1859 naar Herentals te vertrekken waar vader Simon ontvanger der directe belastingen wordt. Einde 1863 gaat hij dezelfde job uitvoeren in Harelbeke en in 1870 in Bornem. In 1875 keert hij op pensioen terug naar Geel. Maar in Bornem wordt hij in 1885 begraven waarnaar hij in 1881 teruggekeerd is.

Maar wat gebeurt er ondertussen met onze monsignori C.A.F. Simon?

Reeds vroeg had Geel zijn Latijnse school; daarna werd dat het bisschoppelijk college. Dat heeft zeker een sterke invloed uitgeoefend op het katholieke leven te Geel. Niet alleen de gemeente Geel, ook de haar omringende gemeenten, soms zelfs verafgelegen gebieden zoals het Pajottenland, hebben hun zonen gestuurd en laten opvoeden in dit christelijk instituut.

Foto 2: Florent Simon als kind

Foto 3: Het hoekhuis in Geel waar de familie Simon heeft gewoond.

Onvermijdelijk had dit tot gevolg dat er perioden waren dat er in deze school velen zich tot het priesterschap geroepen voelden. Zo is Florent in het college te Geel, in het schooljaar 1855-1856 een der 9 leerlingen van de "classe préparatoire". In de andere locaties waar de familie naartoe trok zal Florent zijn studies waarschijnlijk verder gezet hebben in de daar aanwezige colleges.

C.A.F. Simon bij de familie de Sartiges

Wanneer C.A.F. nauwelijks 20 jaar oud is, vinden we zijn spoor bij de familie de Sartiges waar de jonge Simon précepteur (privéleraar) is van de kinderen van graaf de Sartiges, ambassadeur van Frankrijk te Rome.

Deze adellijke familie had drie kinderen, Eugène in 1853 geboren, Marie in 1855 en Louis in 1859. Het zijn vooral de twee zonen Eugène en Louis die onder de hoede van de twintigjarige C.A.F. Simon in Rome een wetenschappelijke en morele opvoeding kregen. De graaf bleef tot midden 1868 te Rome op post ondanks al de perikelen die er bestonden rond de keizerlijke politiek (keizer Napoleon III 1852-1870) tegenover het vaticaan. Immers Napoleon was reeds geruime tijd vrijwillig betrokken bij de Italiaanse éénwording. Daar de Franse klerikalen zowel Duitsland en Oostenrijk als Garibaldi niet gunstig gezind waren en Napoleon in eigen land hun steun niet kon missen hield hij Rome bezet om de pauselijke belangen te beschermen.

In 1868 wanneer graaf de Sartiges tot senator benoemd wordt in het Franse tweede keizerrijk, keerde C.A.F. met de familie van den graaf naar Parijs terug". Vanaf einde 1868 tot half 1870 verblijft hij echter in de Loirestreek meer bepaald in Blois. Maar de Frans-Duitse oorlog van 1870 gooit roet in het eten en C.A.F. trekt door de Duitse linies terug naar zijn vaderland dat gespaard is gebleven van deze oorlog.

C.A.F. Simon bij de familie de Broqueville

De jaren die C.A.F. bij de de Sartiges heeft doorgebracht moeten hem geen windeieren gelegd hebben. Hij is vast met een goed rapport naar huis gekomen. Want nog maar nauwelijks thuis wordt hij privaattleraar (précepteur) van de twee zonen van baron Stanislas de Broqueville uit Postel. In 1871 neemt C.A.F. onmiddellijk de opvoeding van Charles en Athanase uit het gezin ter harte.

Baron Stanislas de Broqueville was sinds 1854 gehuwd met gravin Marie-Claire de Briey. Hoe C.A.F. aan deze nieuwe taak kwam is ook voor de familie de Broqueville een onbekend iets. Was het de relatie met Postel en de Kempen via zijn vader, gewezen landmeter; was het de relatie met dokter Bulckens of commissaris Vijgen, vrienden van zijn vader; of was het eventueel een Franse adellijke connectie tussen de adellijke families de Sartiges en de Broqueville?

Foto 4. Het wapenschild van Stanislas de Broqueville in 1867.

delijk zou hij - als een ietwat ontgoocheld man zowel wat de centrale macht als de Kempen betrof - voorlopig afhaken. De provincieraad van Namen droeg hem nog wel tot 1936 als gecoöpteerd senator voor.

Uiteindelijk zou ook het zesde kind in Mol geboren worden, terwijl het vijfde en zevende kind beiden in Ethe (Belgisch Lotharingen) geboren werden.

Stanislas de Broqueville ontving in 1867 van Leopold II zijn adelserkenning samen met de titel van baron overdraagbaar aan de eerstgeborene. Het wapenschild was afkomstig van zijn oude Franse familie en is van azuur (blauw) met een gouden St. Andrieskruis (sautoir) en in het bovenste segment een gouden ster met zes stralen. Het is gekroond met een kroon van baron en gedragen door twee hazewinden.

Baron Stanislas heeft in 1871 zes jonge kinderen -tussen de 16 en 3 jaren - in leven. In de beginperiode zal hij (C.A.F. Simon) alleen zijn taak van leraar voor de twee zonen vervuld hebben. Wanneer echter gravin Marie-Claire de Briey in 1876 op 44-jarige leeftijd sterft, wordt hem niet alleen de rol van opvoeder maar tevens de zware taak van (vervang-)moeder op de schouders gelegd.

Van de vier meisjes worden er drie religieuze. Amelie wordt karmelietes te Duffel, Marguerite en Claire beiden gasthuiszuster-augustines te Tienen en Leuven. Vanuit Leuven zou Claire als zuster Marie-Gabrielle de St Elisabethkliniek te Brussel -Ukkel stichten. De twee jongens die bij het overlijden van hun moeder 16 en 8 jaren oud zijn ondergaan ook sterk de invloed van hun "précepteur". Bij de oudste, Charles, kennen we het resultaat.

De jongste, Athanase, die in 1949 te Ukkel sterft, leek minder getroffen door de wijze lessen en de goede voorbeelden die C.A.F. Simon tussen 1871 en 1889 aan de zonen de Broqueville getracht had te geven. Nochtans wanneer Athanase aan de Brusselse universiteit studeerde verbleef hij geruime tijd in de de-Wauthierstraat te Laken bij de hofaalmoezenier (C.A.F. Simon).

Dit zal een geheim blijven maar het is wel geweten dat hij ook in Postel volledig lukte in de hem toegewezen taak. Immers "het Nieuwsblad van Gheel" van 7 december 1889 heeft het uitdrukkelijk over de christelijke opvoeding die C.A.F. Simon aan de kinderen van Stanislas de Broqueville bezorgde. Ook in twee monografieën over graaf Charles de Broqueville van de hand van graaf Louis de Lichtervelde en Henri Haag wordt l'abbé Simon expliciet vermeld en zelfs lof toegezwaaid. Hetzelfde is het geval met de uitgave van graaf Thierry de Broqueville uit 1995 getiteld "Les Broqueville au XIXe siècle".

Baron Stanislas de Broqueville (° Schoonaarde 1830 - + Mol 1919) had bij zijn echtgenote gravin Marie-Claire de Briey (° Omev (Fr) 1832 - + Mol 1876) reeds drie dochters die in Schoonaarde geboren werden. De tweede zou nog als meisje van haast drie jaren in Schoonaarde sterven. Het vierde kind Charles zou op 4 december 1860 in Mol (of beter gezegd Postel) geboren worden. Uiteindelijk heeft Charles (graaf sinds 1920) een carrière uitgebouwd als gemeenteraadslid, provincieraadslid, volksvertegenwoordiger, senator, minister, eerste minister in 1912 en 1932 en minister van State, waar weinigen kunnen tegen opzien. Wanneer velen dachten dat hij in 1912 een overgangsfiguur als eerste minister zou zijn, wist hij, tegen de verwachtingen van velen in, stand te houden en zijn meerderheid uit te breiden, zodat hij -wanneer in 1914 de moeilijke tijd van de Duitse inval nakend was- nog steeds België regeerde.

Inwendige verdeeldheid verzwakte in de lente en zomer van 1918 zijn regering zodat uiteindelijk de regering Cooreman en vervolgens de regering Delacroix hem opvolgden. Nog enige tijd zou hij als minister aanblijven maar uitein-

Gravin Marie-Claire de Briey schreef reeds in april 1874 - in een handgeschreven document van 11 pagina's - haar laatste wilsbeschikkingen op. Zo verdeelt ze eigenhandig haar juwelen onder de kinderen. Ook het dienstpersoneel en de armen worden niet vergeten. Belangrijk is echter dat ze in de tekst verspreid, twee boodschappen inlast. De eerste is voor haar man Stanislas de Broqueville, die ze de zorg van de verdeling opdraagt. Ook dankt ze hem voor zijn geduld waarmede hij haar onvolkomenheden verdroeg en de tederheid en goede zorgen die hij haar schonk. Zij besluit met de volgende, enigszins enigmatische (raadselachtige ? in de Franse tekst staat "sibylline") zin : "Que mon cher Stanislas sache bien mes regrets de ne lui avoir donné tout le bonheur que je lui aurais souhaité. Celui n' a pas dépendu de moi, Dieu seul sait pourquoi ".

Waarschijnlijk zinspeelt ze hier op haar zwakke, zelfs slechte gezondheid. We kunnen ons moeilijk voorstellen hoe ziekte en medische behandeling in de tweede helft van vorige eeuw door de bevolking ontvangen werd. Meestal kon men alleen maar op gebed of de tussenkomst van de natuur rekenen. Het is dan ook begrijpelijk dat ons huidig voorstellingsvermogen, evenals onze denkkraft, te kort schiet om slepende en/of langdurige ziekten van toen, nu nog juist te beoordelen. Zowel voor de zieke als zijn familie en omgeving zal het vooral een zaak geweest zijn van geduldige aanvaarding en tevens bang afwachten.

De tweede boodschap is voor C.A.F. Simon die ze haar adoptief kind noemt "l' enfant d' adoption que le bon Dieu nous a envoyé" en aan wie ze vraagt voor Stanislas te zijn wat hij ook steeds voor haar geweest is. Zij voegt er zelfs voor haar man het volgende aan toe: "qu' il sache bien que, si en certaines circonstances, je lui ai apporté quelques joies, c' est aux bons conseils de Monsieur l' Abbé qu' il le doit" om dan te besluiten met : "je ne doute pas que Monsieur l' Abbé ne lui soit dévoué comme il me l' a dit; qu' il lui dise la vérité comme il me l' a dite, c'est là la manière d' agir de vrais amis seulement".

Graaf Thierry de Broqueville weidt in zijn boek "Les Broqueville au XIXe siècle" uitvoerig uit over deze passages. Hij vond het nuttig deze in

extenso te vermelden om de belangrijkheid van abbé Simon in het gezin van Stanislas de Broqueville te onderlijnen. Daarom ook werden deze zinnen integraal en in het Frans overgenomen. Zij bewijzen ten volle hoe belangrijk "hun précepteur" was, niet alléén wat de opvoeding van de twee zonen betreft, maar ook de rol die hij als priester (en adoptiefzoon) in Postel speelde. Graaf Thierry de Broqueville besluit terecht met: "la place très grande qu' avait prise l' Abbé Simon dans le foyer de Stanislas et combien son doigté, sa diplomatie et sa valeur spirituelle l' avaient porté bien au-delà de son rôle de précepteur de deux jeunes garçons ".

Trouwens, gravin Marie-Claire de Briey beloonde hem bij haar overlijden in 1876 met de schenking van hare privé-bibliotheek (getekend M.B.) samen met een som van 8000 goudfranken. Deze jonge vrouw, die reeds enkele jaren ziek was en bij haar overlijden op 15 juni 1876 een groot gezin verweesd achterliet, beseftte maar al te goed wat de waarde was en nog verder moest zijn van die priester die reeds vijf jaren -ondanks zijn opleiding tot priester in Mechelen- een belangrijke rol speelde in haar gezin, maar tevens ook in de huiselijke sfeer van Postel.

(wordt vervolgd)

Bronnen:

- Comte Thierry de Broqueville " Les Broqueville au XIXe siècle " 1995;
- Comte Louis de Lichtervelde "Le Comte de Broqueville" Brussel 1946 (étude extraite de la "Revue générale Belge" van 15 maart 1946;
- Henri Haag "Le Comte Charles de Broqueville, ministre d' état, et les luttes pour le pouvoir (1910-1940)" Brussel en Louvain-la-Neuve 1990;
- Anne-Marie Segers "Charles de Broqueville 1860-1910; de opgang van een politicus " 1979 licentiaatsthesis KUL met als promotor professor L. Wils;
- Oscar Coomans de Brachène "État présent de la noblesse Belge" annuaire de 1985 Brussel 1985;
- Persoonlijke mededelingen van graaf Charles de Broqueville;
- Foto's uit het archief van de stad Geel;
- Geels Geschiedkundig Genootschap n° 42. Vierhonderd jaar bewoning rondom het marktplein van Geel – S. Simons, L.Luyten, M. De Bont.

AGENDA

September 2008

3 september Wat ? Genealogische vormingsdag
Waar? Kasteel de Renesse, Lierselei 30, 2390 Malle
Wanneer? van 15 tot 22u
Wie? VVF-Kempen

Oktober 2008

8 oktober Wat ? Genealogische vormingsdag
Waar? Kasteel de Renesse, Lierselei 30, 2390 Malle
Wanneer? van 15 tot 22 uur
Wie? VVF-Kempen

November 2008

5 november Wat? Genealogische vormingsdag
Waar? Kasteel de Renesse, Lierselei 30, 2390 Malle
Wanneer? van 15 tot 22 uur
Wie? VVF-Kempen

December 2008

3 december Wat? Genealogische vormingsdag
Waar? Kasteel de Renesse, Lierselei 30, 2390 Malle
Wanneer? van 15 tot 22 uur
Wie? VVF-Kempen

Laatste kwartaal 2008

3 december Wat? Diverse voordrachten door externe sprekers
Waar? Kasteel de Renesse, Lierselei 30, 2390 Malle
Wanneer? data en onderwerpen worden bekend gemaakt via de KG, de website
en via e-mail
Wie? VVF-Kempen

Meer info bij: Frans Renaerts, St.Jozeflaan 78, 2400 Mol 014/81.48.27
frans.Renaerts@busmail.net
[http:// www.vvf-kempen.be](http://www.vvf-kempen.be)

NUTTIGE ADRESSEN

Rijksarchief Antwerpen	D.Verstraeteplaats 5, 2018 Antwerpen Gesloten, nu: Sanderusstraat, Antwerpen	03/236.73.00
Rijksarchief Beveren	Kruibekesteenweg 39 B.1, 9120 Beveren	03/750.29.77
Rijksarchief Brussel	Ruisbroekstraat 2-10, 1000 Brussel	02/513.76.80
Felix-archief Antwerpen	Oudeleuwenrui 29, 2000 Antwerpen	03/206.94.11
Gemeentearchief Dessel	Gemeentehuis, 2480 Dessel	014/38.99.26
Gemeentearchief Duffel	Gemeentestraat 21, 2570 Duffel	015/30.72.10
Stadsarchief Geel	Werft 30, 2440 Geel	014/57.08.16
Stadsarchief Herentals	Augustijnenlaan 1, 2200 Herentals	014/21.28.00
Stadsarchief Hoogstraten	Vrijheid 149, 2320 Hoogstraten	03/340.19.60
Stadsarchief Lier	Kard.Mercierplein 6, 2500 Lier	03/480.11.96
Stadsarchief Mechelen	Varkensstraat 6, 2800 Mechelen	015/20.43.46
Gemeentearchief Mol	Molenhoekstraat 2, 2400 Mol	014/33.09.70
Stadsarchief Turnhout	Grote Markt 1, 2300 Turnhout	014/44.33.98
Archief Abdij Bornem	Kloosterstraat 71, 2880 Bornem	03/889.08.11
Archief Abdij Postel	Abdijlaan 16, 2400 Mol-Postel	014/37.81.21
Archief Abdij Tongerlo	Abdijstraat 40, 2260 Tongerlo	014/53.99.00
Archief Abdij Westmalle	Antwerpsesteenweg 496, 2390 Malle	03/312.92.00